

аудиторської перевірки. [2]

За часом здійснення розрізняють такі види контролю: попередній, проміжний, заключний.

Попередній контроль виконується до початку дій по реалізації планів. Він охоплює перевірку планів на внутрішню несуперечність, реалістичність, контроль ресурсів (кадрових, матеріальних, фінансових).

Проміжний контроль проводять безпосередньо під час виконання планових завдань. Він спрямований на поточне регулювання роботи з виконання планів витрат. Проміжний контроль може бути різним за своєю конкретною метою і, відповідно до цього, різним за частотою контрольних операцій. Він повністю охоплює поточний і періодичний види контролю, а також може мати форму разового контролю.

Заключний контроль здійснюється наприкінці планового періоду. В його межах дається оцінка ступеня виконання запланованих показників витрат у цілому. Заключний контроль дозволяє визначити напрями економії ресурсів. Крім того, він є важливим з психологічного погляду і може свідомо використовуватися як засіб спонукання працівників, задіяних у виконанні планових завдань, до покращання використання ними господарських (матеріальних, грошових, людських) ресурсів. [3]

Отже, контроль є важливою складовою управління витратами, без якої неможлива повноцінна реалізація інших управлінських функцій.

Список використаної літератури:

1. Вареник В.М., Іщенко С.В. Розробка системи контролю та аналізу операційних витрат на підприємстві / В.М. Вареник, С.В. Іщенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 20.
2. Голов С. Ф. Управлінський облік [Текст] : навч. посіб. / С. Ф. Голов. – К. : Лібра, 2003. – 703 с.
3. Турило А.М. Управління витратами підприємства [Текст] : навч. посіб. / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

Туль Олександра Сергіївна,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Менеджмент»,
Головачко Василь Михайлович
к. е. н., доцент кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу
Мукачівського державного університету

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК Й КОНТРОЛЬ В УСТАНОВАХ ОСВІТИ

В епоху прискорених змін у всьому світі ролі закладів вищої освіти стають дедалі важливішою частиною дискусії щодо еволюції людського суспільства та

його положення в біосфері. Через важливість вищої освіти для сталого управління біосферою людства, були зроблені точні оцінки розвитку людських знань, що сприяють економічній та соціальній діяльності, для кількісної оцінки екологічних, економічних та соціальних витрат та переваг альтернативної політики. Саме через це важливу роль відіграє в ньому облік. Облік – це віддзеркалення господарської або іншої діяльності підприємства на підставі документів в різних вимірниках (кількісних і (або) якісних). Облік є складовою частиною управління економічними процесами і об'єктами, суть обліку полягає у фіксації їх стану і параметрів, зборі і накопиченні відомостей про економічні об'єкти і процеси, віддзеркалення цих відомостей в облікових відомостях. Бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Яку саме роль вони виконують в установах освіти досліджували В.М. Головачко, С.В. Теліга, О.О. Королович, В.М. Пархоменко та інші.

Зміни, що проходять в організації бухгалтерського обліку дозволять більш економічно і раціонально витратити бюджетні кошти, будуть сприяти вирішенню завдань, пов'язаних з формуванням повної і достовірної інформації про фінансовий стан бюджетної установи, посиленню контролю над обґрунтованістю видатків, збереженістю та найбільш ефективним використанням матеріальних і грошових ресурсів. [1; с. 2]

«Головним завданням трансформації бухгалтерського обліку, як зазначається в Програмі реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності, є приведення національної системи бухгалтерського обліку і звітності у відповідність до реалій ринкової економіки та міжнародних стандартів фінансової звітності.» [4, с.104]

У вищих навчальних закладах бухгалтерську інформацію можна класифікувати за двома рівнями: інформація фінансового обліку та інформація управлінського обліку. Перший розповсюджується щоквартально та щороку підсумкові звіти і призначений головним чином для зовнішніх зацікавлених сторін університету (батьків, державних органів, торгових партнерів, фінансових кредиторів та громадськості або громади), щоб вони могли оцінити економічну діяльність заклад. Другий призначений насамперед керівникам університетів, що дозволяє їм оцінювати та передбачати готівку потоки та потенціали з точки зору розміру та ризику.

У песимістичному контексті, в якому макроекономічні події виявляються і з якими стикаються керівники університетів, виникає зростаюча проблема управління обмеженими ресурсами та потреба у визначенні додаткових ресурсів фінансування, а бухгалтерська інформація - це справжній інструмент, доступний адміністраторам університетів, який дає їм знання про економіку держави та фінансове здоров'я закладу академічної освіти та потужна підтримка в обґрунтуванні рішень.

Завдяки результатам квартальній та річній фінансовій звітності, які отримані закладами вищої освіти, буде проводитися зворотній зв'язок щодо керівництва ресурсів і діяти відповідно. У цьому відношенні фахівці в галузі вважають, що бухгалтерська інформація має дозволити користувачам оцінити спроможність

університету отримувати переваги та неявну здатність його керівників ефективно використовувати ресурси.

Якісні вимоги до бухгалтерської інформації

- зрозумілість - якісна інформації, яку легко зрозуміти користувачам;
- актуальність - якість інформації для впливу на економічні рішення користувачів за своєю природою та / або значущістю; також, щоб бути актуальною, інформація повинна вчасно надходити до користувачів;
- довіра - бухгалтерська інформація повинна розкривати справедливо, повністю та показувати неупередженість як подій, так і операцій, що відбуваються в університеті у всіх суттєвих аспектах, фінансового стану та його родового результату;
- порівняння - бухгалтерська інформація повинна надавати можливість оцінити тимчасові тенденції фінансового стану та результатів діяльності університету та забезпечити порівнянність фінансової звітності різних вищих навчальних закладів.

Окрім цих основних якісних характеристик визнаються також кілька вторинних ознак, таких як: точність, репрезентативність, суттєвість, нейтральність, розсудливість, повнота та сутність над формою.

Безсумнівно, в економічній інформаційній системі академічних навчальних закладів головну роль відіграє інформація про фінансовий облік, твердження на підтвердження цього ми можемо навести безліч причин, таких як: забезпечує точне представлення подій та операцій, що відбуваються в університеті, характеризує обсяг потоків, що генеруються ними, має найвищий ступінь визначеності та доказовості.

На практиці бухгалтерський облік державних установ академічної освіти пропонує зацікавленим сторонам, а особливо керівництву університету, цінну інформацію щодо виконання бюджетів доходів і витрат, результатів бюджету, активів, що знаходяться в управлінні, результату та спадщини з програми, затверджені через бюджет. Ця інформація повинна дозволити користувачам обґрунтовувати відповідні рішення. Зокрема, бухгалтерська інформація, що поширюється за допомогою періодичних зведених звітів, повинна дозволяти керівникам університетів обґрунтовувати точні рішення для ефективного управління бюджетними та позабюджетними ресурсами університету.

Для досягнення цілей фінансова та бухгалтерська інформація повинна бути своєчасною для рішення, а вигоди від його проведення повинні перевершити витрати на його отримання. Одночасно недоліки в інформаційну систему бухгалтерського обліку слід запобігати, оскільки вона спричинена таким чином:

- спотворення - ненавмисні зміни інформації під час збору, обробки та передачі від передавача до приймача;
- фільтрація - зміст передбачуваних змін до того, як інформація надійде до приймача;
- надмірність - багаторазова обробка та передача інформації, подібної за змістом;

- перевантаження інформаційних ланцюгів - надсилання великого обсягу інформації від передавача до приймача,
- нехтування компетенцією приймача.

Бухгалтерська інформація є ключовим важелем для управління університетом, сприяючи ефективне використання ресурсів, що знаходяться в управлінні, від імені взаємозалежності "бухгалтерська інформація - рішення".

Список використаної літератури:

1. Головачко В.М. Основні напрямки реформування бухгалтерського обліку й контролю освіти / В. М. Головачко, С.В. Теліга, // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: тези доп.; міжнар. наук.-практ. конф., 2013 Режим доступу: <http://188.190.33.55:7980/jspui/handle/123456789/2773>
2. Управління бухгалтерського обліку та звітності; Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/departamenti-ta-upravlinnya/upravlinnya-buhgalterskogo-obliku-ta-zvitnosti>
3. Королович О.О., Аспекти ролі внутрішнього фінансового контролю корпоративних підприємств України / О.О. Королович // тези доп.; міжнар. наук.-практ. конф., м. Ів.-Франківськ, 16-17 жовт. - Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015.- С. 293-294. Режим доступу: https://nung.edu.ua/files/attachments/zbirnik-tez_0.pdf
4. Пархоменко В.М. Нормативно - правове забезпечення реформування бухгалтерського обліку / В.М. Пархоменко // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту – 2001. - №16. – С. 104-107. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream>

Турок Яна Михайлівна,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Менеджмент»,
Головачко Василь Михайлович
к.е.н., доцент кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК ОСНОВНА ФОРМА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ

Заробітна плата є утворюючим компонентом системи механізму функціонування ринку праці та одним з головних факторів, що впливає на ефективність діяльності працівника, персоналу.

Функція заробітної плати проявляється в її впливу на особистість. З чого випливає, заробітна плата виконує подвійне завдання: на перший погляд, це винагорода за результат діяльності, на другий – покликана заохотити працівника до постійного поліпшення якості та результатів власної праці.

Заробітна плата, яка відіграє одну з головних факторів у підвищенні трудової активності працівників та її стимулююча роль. Адже центральна роль в структурі

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>